

**พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศและการใช้สารสนเทศ:
กรณีผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา ¹**

Information Seeking Behavior and Information Use: A Case Study of
Library Users of the Thai Bar Association Under the Royal Patronage

อัชญา รัตนานู ²

Achaya Rattanatanu

ภีมศักดิ์ เอ็งจัน ³

Peemasak Angchun

¹ บทความจากปริญญาานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2560: Article from master's thesis in Library and Information Science, Ramkhamhaeng University in academic year 2017

² นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง: Master's degree Student in Information and Library Science, Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University, E-mail: achaya.kad@gmail.com

³ ประ.ด., ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง: Ph.D., Assistant Professor, Department of Library Science, Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University, E-mail: peemthailand@ yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศและการใช้สารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา รวมทั้งเปรียบเทียบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศตามบทบาทหน้าที่และประสบการณ์การทำงานของผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา จำนวน 353 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน F-test (One way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา มีพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศจากสถาบันบริการสารสนเทศทางด้านกฎหมายมากที่สุด ($\bar{X} = 3.87$) 2) วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศในระดับมากที่สุด คือ เพื่อการสอบขึ้นความรู้เนติบัณฑิตมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$) 3) ประเภทสารสนเทศที่ใช้มากที่สุด คือ หนังสือและตำรา ($\bar{X} = 4.49$) 4) ผู้ใช้ห้องสมุดที่มีบทบาทหน้าที่และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศไม่ต่างกัน แต่ผู้ใช้ห้องสมุดที่มีบทบาทหน้าที่และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีการใช้สารสนเทศต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Abstract

This research aims to examine information seeking behavior, information use by users at the library of the Thai Bar Association under the Royal Patronage; and to compare information seeking behavior based on role and work experience of the users. The sample consists of 353 users at the library of the Thai Bar Association under the Royal Patronage. The research tool is questionnaire. The analysis statistics includes percentage, mean, standard deviation and F-test (One-way ANOVA). The results reveal that the library users mostly use the law information ($\bar{X} = 3.87$), in order to pass the Bar examinations in highest level ($\bar{X} = 4.44$). The most type of information resources usage included books and textbooks ($\bar{X} = 4.49$). There were no significant differences among users with different role and experience on information seeking behavior, except there were significant differences at .05 level on information usage.

คำสำคัญ: พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ การใช้สารสนเทศ ผู้ใช้ห้องสมุด ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา

Keywords: Information seeking behavior, Information use, Library user, The Thai Bar Library

บทนำ

นักกฎหมายเป็นผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องกับสังคมอย่างมาก โดยเฉพาะการศึกษากฎหมาย การออกกฎหมายและการใช้กฎหมาย ดังนั้นสารสนเทศทางกฎหมายจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง นักกฎหมายที่เป็นผู้ออกกฎหมาย เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ย่อมมีความต้องการสารสนเทศที่มีเนื้อหาของกฎหมายเพื่อการพิจารณาประกอบการออกกฎหมายใหม่ หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดิมให้ทันสมัย ผู้พิพากษาและพนักงานอัยการเป็นผู้ใช้กฎหมายเพื่อการตัดสินคดี ให้ความยุติธรรมแก่ประชาชน จึงต้องศึกษาตัวบทกฎหมายและคำพิพากษาศาลฎีกา ในด้านการเรียนการสอนนั้นผู้สอนวิชากฎหมายต้องการสารสนเทศที่เป็นคำอธิบายและความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายและการร่างกฎหมาย เห็นได้ว่านักกฎหมายมีความต้องการใช้สารสนเทศแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของแต่ละบุคคล (Chalaiporn Hemarajata, 1995, p. 27)

เนติบัณฑิตยสภาเป็นองค์กรวิชาชีพองค์กรหนึ่ง หรือเรียกว่าเป็นสถาบันแห่งวิชาชีพที่มีการกักในการกำกับดูแล

ความประพฤติปฏิบัติของนักกฎหมาย การเข้าสู่วิชาชีพที่เป็นหลักสำคัญของสังคม เป็นแหล่งพัฒนาความรู้ด้านกฎหมาย ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาเป็นแหล่งบริการสารสนเทศทางกฎหมายที่สำคัญของเนติบัณฑิตยสภาทำหน้าที่ให้การสนับสนุน การศึกษาตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา และทำหน้าที่ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงาน ภายในเนติบัณฑิตยสภาให้สามารถดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามภาระหน้าที่และบทบาทขององค์กรได้ โดยกลุ่ม ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา สามารถแบ่งตามประเภทสมาชิกออกเป็น 5 ประเภท คือ สามัญ วิชาสามัญ สมทบ ภาคี และ กิตติมศักดิ์ นอกจากนี้ยังมีผู้ใช้ภายนอกซึ่งเป็นประชาชนทั่วไป และนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่สนใจ ศึกษาสารสนเทศด้านกฎหมาย

การแสวงหาสารสนเทศจึงมีความสำคัญต่อการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการศึกษา การเพิ่มเติมความรู้ การ ทบทวนบทเรียน หรือการอ่านเพื่อสอบในระหว่างการศึกษาของนักศึกษาสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา แล้ว นักศึกษาเหล่านั้นยังเป็นผู้ที่มีอาชีพในแวดวงกฎหมายระหว่างที่เป็นนักศึกษาของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติ บัณฑิตยสภาด้วย ในด้านการใช้สารสนเทศนั้นผู้ใช้สารสนเทศมีความต้องการสารสนเทศที่จำเป็นต่อการศึกษาค้นคว้าหรือ การปฏิบัติงานของบุคคล ซึ่งมีความจำเป็นต่อภาระหน้าที่ในสังคมและการประกอบอาชีพของแต่ละบุคคล ผู้ใช้สารสนเทศ จึงแสดงพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการ (Leckie, Pettigrew, & Sylvain, 1996; Wilson, 1981) บาง อาชีพต้องการสารสนเทศอย่างรวดเร็วตลอดเวลา และถูกต้อง โดยมีการแสวงหาสารสนเทศใหม่ ๆ ตามบริบทของสถานที่ที่ ปฏิบัติงาน รวมทั้งมีแหล่งสารสนเทศได้ทุกแห่ง ทุกประเภท เช่น แพทย์ พยาบาล นักกฎหมาย วิศวกร และเจ้าพนักงาน ตำรวจ ซึ่งอาชีพดังกล่าวนี้อาศัยความรู้ที่มีอยู่ หรือประสบการณ์การทำงานบางครั้งอาจจะไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน จึง จำเป็นต้องการสารสนเทศเพิ่มเติม ในบางสถานการณ์เมื่อความรู้ที่ตนเองมีอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ หรือต้องการข้อเท็จจริง ที่ถูกต้องแม่นยำเพื่อประกอบการตัดสินใจกับงานนั้น ๆ อาชีพเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ ซึ่งนอกจากการได้รับการฝึกอบรมให้เกิดความรู้ และทักษะแล้ว บุคคลในแต่ละอาชีพยังต้องมีการแสวงหาสารสนเทศในขณะ ที่ปฏิบัติงานด้วย ซึ่งผลการศึกษามีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาของโอติก (Oitike, 1999) ที่พบ ว่า การใช้สารสนเทศของนักกฎหมายขึ้นอยู่กับสภาพการทำงาน นักกฎหมายที่มีประสบการณ์มากต้องการสารสนเทศในการ ทำงานน้อยกว่านักกฎหมายใหม่ ๆ นักกฎหมายอาชีพยังคงใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์มาก ถึงแม้ว่ากฎหมาย จะเป็นสาขาวิชาที่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ แต่ระเบียบวินัยทางกฎหมายยังคงทำให้ลักษณะอาชีพไม่เปลี่ยนแปลง

จากการที่ผู้วิจัยเป็นบรรณารักษ์ของห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ใช้งานเกี่ยวกับสารสนเทศ ด้านกฎหมายที่ผู้ใช้งานต้องการ คือ 1) เพื่อการสอบในสนามต่าง ๆ เช่น การสอบความรู้ชั้นเนติบัณฑิต การสอบใบอนุญาตทนายความ การสอบผู้ช่วยผู้พิพากษา การสอบเป็นพนักงานอัยการ เป็นต้น 2) การใช้สารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานส่วนบุคคล 3) เพื่อเพิ่มพูนความรู้ หรือไขข้อสงสัย เช่น อาจารย์ผู้สอน ศึกษาค้นคว้าเพื่อใช้ประกอบการสอนวิชากฎหมาย หรือเพื่อเขียน ตำราวิชาการ งานวิจัยต่างๆ เป็นต้น ดังนั้นการค้นคว้าหาข้อมูล เอกสาร ตำรา ข้อกฎหมายต่าง ๆ มาใช้ในการอ้างอิง ประกอบการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ จากการสังเกตพบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดมีพฤติกรรมแสวงหาและการใช้ที่หลากหลายมากขึ้น ผู้ใช้หนึ่งคนมีสถานภาพเป็นนักศึกษาสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาและประกอบอาชีพกฎหมาย เช่น เป็น อาจารย์ผู้สอนวิชากฎหมายในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ บางคนประกอบอาชีพทนายความ หรือ เป็นผู้พิพากษา และเป็นอาจารย์ผู้สอน กฎหมาย ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา เพื่อนำมา เป็นแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและการให้บริการของห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา ให้สอดคล้องกับการแสวงหา และการใช้สารสนเทศของผู้ใช้ที่เป็นสมาชิกประเภทต่าง ๆ และสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ในห้องสมุด ให้เกิดประโยชน์ และประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา
2. เพื่อศึกษาการใช้สารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา จำแนกตามบทบาทหน้าที่และประสบการณ์การทำงาน
4. เพื่อเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา จำแนกตามบทบาทหน้าที่และประสบการณ์การทำงาน

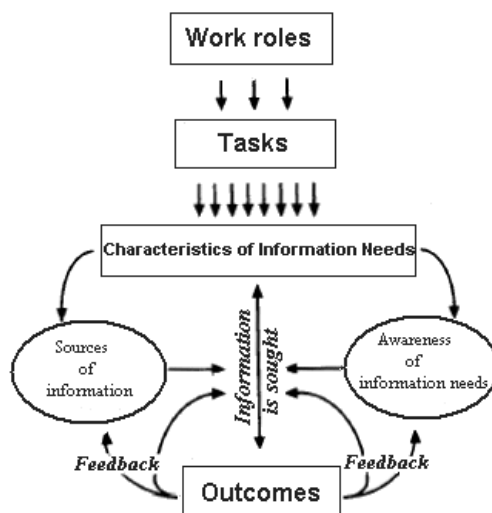
สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาที่มีบทบาทหน้าที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศแตกต่างกัน
2. ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศแตกต่างกัน
3. ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาที่มีบทบาทหน้าที่ต่างกัน มีการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน
4. ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตัวแบบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของเลคกี เพ็ตติกรู และซิลเว็ง (Leckie, Pettigrew, & Sylvain, 1996) เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของของนักวิชาชีพ 3 กลุ่ม คือ วิศวกร แพทย์ และทนายความ โดยมีหลักการว่าอาชีพดังกล่าวมีความต้องการสารสนเทศตามอาชีพและภาระงานของแต่ละบุคคล ซึ่งจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ โดยมีปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวแปรต่อพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ได้แก่

- 1) คุณลักษณะของความต้องการสารสนเทศ ซึ่งนักวิชาชีพมีความต้องการสารสนเทศที่ถูกต้อง แม่นยำไม่มีข้อผิดพลาดครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อประกอบการตัดสินใจหรือใช้ในภารกิจการทำงาน รวมถึงมีความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มา และตรงกับความต้องการในการนำไปใช้ประโยชน์
- 2) การคัดเลือกแหล่งสารสนเทศที่ต้องการ เช่น สถาบัน สื่อสารมวลชน อินเทอร์เน็ต บุคคล และประสบการณ์
- 3) การตระหนักรู้ในความต้องการสารสนเทศ โดยใช้แรงจูงใจ วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศที่ตนเองมีความต้องการสารสนเทศที่จำเป็นต่อการศึกษาค้นคว้า การสอบ หรือปฏิบัติงานของบุคคล ซึ่งมีความจำเป็นต่อภาระหน้าที่ในสังคมและการประกอบอาชีพของแต่ละบุคคล ผู้ใช้สารสนเทศจึงแสดงพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ จากนั้นก็จะดำเนินการสืบค้นสารสนเทศ เมื่อได้ข้อมูลเป็นที่น่าพอใจหรือตรงตามความต้องการของตนแล้วก็จะหยุดพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศนั้น แต่หากผลลัพธ์ที่ได้นั้นยังไม่เป็นที่น่าพอใจหรือไม่ตรงตามความต้องการ บุคคลนั้นก็จะเริ่มพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศใหม่อีกครั้ง

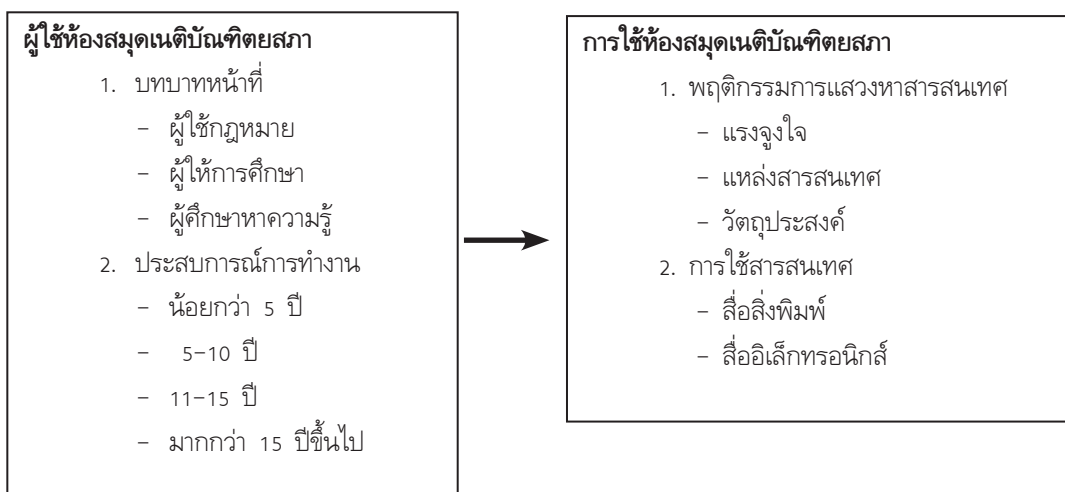
ภาพประกอบ 1 ตัวแบบพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศ (Leckie, Pettigrew, & Sylvianin, 1996, p. 161)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาที่เป็นสมาชิกห้องสมุดในช่วง พ.ศ. 2555-2560 จำนวน 3,022 คน โดยใช้สูตรคำนวณของยามาเน่ (Yamane, 1970, p. 581) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนไม่เกิน ร้อยละ 5 ได้กลุ่มขนาดตัวอย่างผู้ใช้บริการห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาจำนวน 353 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามประเภทสมาชิก คือ ภาคีสมาชิก วิชาสามัญสมาชิก สามัญสมาชิก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามแบบให้เลือกตอบ และมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ด้านแรงจูงใจ ด้านการเลือกแหล่งสารสนเทศ และจุดประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุด

ตอนที่ 3 การใช้สารสนเทศของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามแบบให้เลือกตอบ และมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด

แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและรับรองคุณภาพเครื่องมือโดยทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหาได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 ซึ่งได้ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และนำไปทดลองกับผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา ที่มีคุณสมบัติเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.98 ซึ่งข้อคำถามทุกข้อมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับยอมรับได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตนเอง ในช่วงเดือนตุลาคม 2560 แจกแบบสอบถามจำนวน 353 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนกลับมา จำนวน 353 ชุด และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคำนวณสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ มีดังนี้

4.1 ใช้ค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศและการใช้สารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุด

4.3 ทดสอบความแตกต่างใช้ค่าสถิติ F-test Independent เปรียบเทียบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศและการใช้สารสนเทศ ตามตัวแปรบาทบาทหน้าที่ และประสบการณ์การทำงาน เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 192 คน (ร้อยละ 54.39) มีอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 136 คน (ร้อยละ 38.53) สำเร็จในระดับปริญญาตรี จำนวน 223 คน (ร้อยละ 63.17) ประกอบ

อาชีพนายความ จำนวน 140 คน (ร้อยละ 39.66) และผู้ใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 245 คน (ร้อยละ 69.40) และส่วนใหญ่เป็นสมาชิกห้องสมุดประเภทภาคีสมาชิก จำนวน 146 คน (ร้อยละ 41.40)

2. พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา พบว่า แรงจูงใจที่ทำให้เข้ามาใช้สารสนเทศในห้องสมุดมากที่สุด คือ มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการสืบค้นที่ทันสมัย ใช้ง่าย และสืบค้นได้อย่างรวดเร็ว จำนวน 152 คน (ร้อยละ 43.10) ผู้ใช้ห้องสมุดมีการแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศประเภทสถาบันบริการสารสนเทศทางกฎหมายในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.87$) วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการสอบขึ้นความรู้เนติบัณฑิตในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$) นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาได้ค้นหาข้อมูลสารสนเทศที่ต้องการในห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา คือ ค้นหาข้อมูลสารสนเทศที่ต้องการใช้งานส่วนมากที่สุด จำนวน 303 คน (ร้อยละ 85.80) ซึ่งเหตุผลที่ไม่พบข้อมูลสารสนเทศที่ต้องการในห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา เป็นเพราะหนังสือตำราด้านกฎหมายมีน้อยและไม่ทันสมัยมากที่สุด จำนวน 97 คน (ร้อยละ 27.50) วิธีแก้ปัญหาเมื่อหาข้อมูลสารสนเทศในห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาไม่พบมีวิธีการหาข้อมูลโดยการให้บรรณารักษ์ช่วยสืบค้นมากที่สุด จำนวน 298 คน (ร้อยละ 84.40) ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภามากที่สุด คือ มีหนังสือตำรา เอกสาร ที่มีค่อนข้างน้อย เก่า และล้าสมัย มีจำนวน 101 คน (ร้อยละ 28.60)

3. การใช้สารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ คือ หนังสือ/ตำรามากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$) ส่วนใหญ่มีเหตุผลในการเลือกใช้สารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ เพราะประหยัดค่าใช้จ่าย มีจำนวน 309 คน (ร้อยละ 87.50) มีเหตุผลในการเลือกใช้สารสนเทศประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพราะประหยัดค่าใช้จ่าย มีจำนวน 273 คน (ร้อยละ 77.30)

4. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา จำแนกตามบทบาทหน้าที่และประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาที่มีบทบาทหน้าที่และประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยรวมและรายด้านมีพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 และข้อที่ 2

5. การเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา จำแนกตามบทบาทหน้าที่และประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาที่มีบทบาทหน้าที่ต่างกัน โดยรวมมีการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีบทบาทเป็นผู้ให้การศึกษามีการใช้สารสนเทศบางรายการมากกว่าผู้ใช้กฎหมายและผู้ใช้ศึกษาค้นคว้า ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3

ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยรวมมีการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 15 ปีขึ้นไป มีการใช้สารสนเทศมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 15 ปีขึ้นไป มีการใช้สารสนเทศบางรายการมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี

อภิปรายผล

1. ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา มีการแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศประเภทสถาบันบริการสารสนเทศทางด้านกฎหมายมากที่สุด เนื่องจากผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาส่วนใหญ่ ต้องการสารสนเทศทางกฎหมายเพื่อใช้ปฏิบัติงาน ดังนั้นแหล่งสารสนเทศประเภทสถาบันบริการสารสนเทศทางด้านกฎหมาย เช่น ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา หอสมุดกฎหมายมหาชน ศูนย์วิทยบริการ สำนักงานศาลยุติธรรม หอสมุดกฎหมายศาลรัฐธรรมนูญ และห้องสมุดคณะนิติศาสตร์

ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จึงเป็นแหล่งสารสนเทศที่ผู้ใช้ห้องสมุดเข้าใช้บริการมากที่สุด เพราะเป็นแหล่งสารสนเทศที่ตั้งในหน่วยงาน เป็นแหล่งที่รวบรวมสารสนเทศด้านกฎหมาย ที่มีเนื้อหาตรงกับความต้องการ รวมถึงเป็นห้องสมุดของสถาบันการศึกษาที่มีความคุ้นเคย สามารถเข้าใช้ได้อย่างสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิลสัน (Wilson, 1981, p. 9) ที่ว่า มนุษย์จะแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งใกล้ตัว สะดวก และคุ้นเคย ผลการวิจัยจึงแสดงให้เห็นว่า การเลือกใช้แหล่งสารสนเทศนั้น ผู้ใช้จะเลือกใช้ห้องสมุดที่มีสารสนเทศที่ตนเองต้องการเป็นหลัก และพิจารณาเรื่องความสะดวกในการเดินทางประกอบกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบาดแลง (Batlang, 1999) พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความพึงพอใจต่อบริการห้องสมุดในระดับสูงมาก และมีความเห็นว่าห้องสมุดเป็นแหล่งสารสนเทศสำคัญที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย สามารถตอบสนองความต้องการสารสนเทศได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ตรงกับความต้องการ ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ รัฐวิสาห์ วาณิชยพงศ์ (Rattwisa Wanitchayapong, 2003) พบว่า ข้าราชการตุลาการใช้แหล่งสารสนเทศบุคคลมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ของห้องสมุดแต่ละแห่งมีวัตถุประสงค์ และความต้องการสารสนเทศที่มีความแตกต่างกันส่งผลให้การใช้แหล่งสารสนเทศนั้นมีความแตกต่างกันด้วย ซึ่งผู้ใช้บริการที่เข้ามาใช้บริการในห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาส่วนใหญ่เข้ามาใช้บริการเพื่อการค้นคว้าหาความรู้ และอ่านหนังสือเพื่อการสอบเนติบัณฑิต และการหาข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นเนื้อหาเฉพาะด้านกฎหมาย เช่น คำบรรยาย คำพิพากษาฎีกา ข้อสอบต่าง ๆ พระราชบัญญัติกฎหมายต่าง ๆ เป็นต้น

2. ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาที่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการสอบขึ้นความรู้เนติบัณฑิตในระดับมากที่สุด เนื่องจากกลุ่มผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาส่วนใหญ่ที่เป็นนักศึกษาของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา และการเก็บข้อมูลเป็นช่วงของการเตรียมสอบขึ้นความรู้เนติบัณฑิต ผู้ใช้ห้องสมุดจึงมีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการสอบเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของณัฐญา เผือกพ่อง และคณะ (Nattaya Puakpong, Doungjai Tiraprasertisin, & Khwankaew Thepwichit, 2016) พบว่า ผู้ใช้ที่เป็นผู้ศึกษาหาความรู้หรือนักศึกษามีพฤติกรรมการใช้บริการห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าอ่านหนังสือตำราในการสอบและการทำรายงานต่าง ๆ และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของกาญจนา แสงทองล้วน (Kanchana Sangthongluon, 1998) พบว่า การใช้สารสนเทศทางกฎหมายในหน่วยงานทางกฎหมายของรัฐ ส่วนใหญ่มีการใช้สารสนเทศในการปฏิบัติงานเป็นประจำ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาไม่ได้เป็นนักศึกษาแต่เป็นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางกฎหมายของรัฐ

การสืบค้นข้อมูลได้ข้อมูลสารสนเทศที่ต้องการใช้บางส่วนมากที่สุด เหตุผลที่ไม่พบข้อมูลสารสนเทศที่ต้องการในห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา เป็นเพราะหนังสือ ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาเฉพาะด้าน เช่น ด้านกฎหมายมีน้อยและไม่ทันสมัยมากที่สุด และเมื่อหาข้อมูลสารสนเทศในห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาไม่พบ มีวิธีการหาข้อมูล โดยการให้บรรณารักษ์ช่วยสืบค้นมาก เนื่องจากผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาส่วนใหญ่ที่ค้นหาข้อมูลสารสนเทศพบบางส่วนนั้น อาจเพราะไม่คุ้นเคยกับระบบการจัดเก็บและการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด จึงต้องสอบถามและขอคำแนะนำจากบรรณารักษ์ ส่วนผู้ใช้ห้องสมุดที่มีประสบการณ์การสืบค้นข้อมูลของห้องสมุด สามารถสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของมาร์เซลลา แบ็กซ์เตอร์ เดวิส และเทิร์นสตรา (Marcella, Baxter, Davies, and Toornstra, 2007) ศึกษาความต้องการสารสนเทศและพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของผู้เฝ้าเอกสารของศูนย์เอกสารรัฐสภากรุงบัสเซล ประเทศเบลเยียม พบว่า พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศและทักษะการใช้ห้องสมุดของผู้ใช้เป็นประโยชน์ต่อความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ สารสนเทศที่มีความพร้อมจะได้รับการใช้สูงสุด และผู้ใช้บริการจะพึงพอใจสารสนเทศที่เข้าถึงง่าย

ผู้ใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการเข้าใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา คือ มีหนังสือ/ตำราเอกสาร มีค่อนข้างน้อย เก่า และล้าสมัย ทั้งนี้หนังสือ/ตำราทางกฎหมายที่เป็นภาษาอังกฤษของห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาให้บริการส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือ/ตำรากฎหมายเก่า ที่ได้รับบริจาคเป็นส่วนใหญ่ เป็นตำรากฎหมายเก่าที่มีคุณค่า การจัดซื้อจัดหา

สิ่งพิมพ์มุ่งเน้นที่สิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาเป็นหลัก รวมถึงมีสิ่งพิมพ์ที่เนติบัณฑิตยสภาเป็นผู้จัดพิมพ์ เช่น ตำราทางกฎหมาย วารสารวิชาการ คำพิพากษาศาลฎีกา รวมคำบรรยาย รวมข้อสอบความรู้ชั้นเนติบัณฑิต เป็นต้น ซึ่งมีเนื้อหาที่ทันสมัย ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่ สอดคล้องกับการศึกษาของยุพา วัฒนศักดิ์กุล (Yupa Vatanasakdakul, 2006) ศึกษาการใช้สารสนเทศของเลขานุการพบว่าตัวเล่มสารสนเทศเก่าล้าสมัย ไม่ตรงกับความต้องการ เนื้อหาไม่เพียงพอไม่ทันเวลา ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของพุทชญา ม่วงสวย (Putchaya Muangsuay, 2011) พบว่าปัญหาที่พบในการแสวงหาสารสนเทศ คือ ไม่มีบริการอินเทอร์เน็ตและขาดทักษะการสืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตหรือฐานข้อมูลออนไลน์

3. ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภามีการใช้สารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ คือ หนังสือ/ตำรามากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะการปฏิบัติงานหรือภาระงานของผู้ใช้ห้องสมุดเกี่ยวข้องกับข้อกฎหมาย จึงมีความต้องการสารสนเทศที่มีเนื้อหาด้านกฎหมายที่น่าเชื่อถือ มีการอ้างอิงข้อมูลที่ได้อย่างชัดเจน เช่น หนังสือ ตำราทางกฎหมาย คำพิพากษาศาลฎีกา คำสั่งคำร้อง พระราชบัญญัติ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวัชรภรณ์ ตั้งควนิชัย (Watcharaporn Thungkavanich, 2011) พบว่า นิติกรและนักวิเคราะห์นโยบายและแผนมีความต้องการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ และตำราทางกระบวนการยุติธรรมในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงใจ วงษ์เศษ (Duangjai Wongsate, 2011) พบว่าพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้หนังสือ วารสารในห้องสมุดมากที่สุด สอดคล้องงานวิจัยของจุฑาทิพย์ จันทร์ลุน (Jutatip Chanlun, 2005) พบว่า ตุลาการศาลปกครองและพนักงานคดีปกครองใช้สารสนเทศประเภทหนังสือและตำราทางกฎหมายมากที่สุด สอดคล้องงานวิจัยของรั้ววิสาห์ วณิชยพงศ์ (Rattwisa Wanitchayapong, 2003) พบว่าการใช้สารสนเทศด้านกฎหมายของข้าราชการตุลาการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ตำบฏกฎหมาย คำอธิบายกฎหมายอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของมาจิด และกัสซิม (Majid & Kassim, 2000) พบว่า อาจารย์สาขาวิชากฎหมายใช้ตำราและหนังสือด้านกฎหมายในระดับมาก ซึ่งเห็นว่าหนังสือ/ตำราเป็นสารสนเทศที่เข้าถึงง่าย สามารถนำกลับมาใช้ได้อีก มีการอ้างอิงข้อมูลที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับงานวิจัยของโอติก (Oitke, 1999) เกี่ยวกับความต้องการและลักษณะการค้นหาสารสนเทศของนักกฎหมายในประเทศอังกฤษ พบว่า นักกฎหมายอาชีพยังคงใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นสิ่งพิมพ์มาก โดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์จะเป็นแหล่งสุดท้าย ถึงแม้ว่ากฎหมายจะเป็นสาขาวิชาที่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอแต่ระเบียบวินัยทางกฎหมายยังคงทำให้ลักษณะอาชีพไม่เปลี่ยนแปลง

4. ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา จำแนกตามบทบาทหน้าที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของพาหนัน พันธุ์พัฒนา (Panun Phathapat, 2017) พบว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่มีระดับตำแหน่งงานต่างกันมีพฤติกรรมการแสวงหาไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของกรกมล ห้องสวัสดิ์ (Kornkamon Hongswat, 2016) พบว่า ตำแหน่งที่ปฏิบัติงานแตกต่างกันมีพฤติกรรมการแสวงหาแหล่งไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพนักกฎหมาย มีบทบาทหน้าที่และภาระงานที่หลากหลาย เช่น ผู้พิพากษา พนักงานอัยการและประกอบอาชีพเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชากฎหมายด้วย และมีการประกอบอาชีพในระหว่างศึกษา เช่น นักศึกษาเนติบัณฑิตประกอบอาชีพหาความไปพร้อมกัน ทั้งนี้ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายไม่ว่าจะอยู่ในอาชีพใด สารสนเทศทางกฎหมายที่ต้องการแสวงหาเพื่อปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลมีลักษณะคล้ายคลึงกันคือ ตำราทางกฎหมาย คำพิพากษาศาลฎีกา คำสั่งคำร้องพระราชบัญญัติต่าง ๆ เป็นต้น การแสวงหาสารสนเทศขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะของภาระงานซึ่งสัมพันธ์กับบทบาทหน้าที่ของผู้ใช้ห้องสมุดแต่ละบุคคล

5. ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา จำแนกตามประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพัทธยา จังศรียวงศ์ (Pattaya Changsriyawong, 2012) พบว่าผู้บริหารระดับต้นฝ่ายบัญชีที่มีอายุการทำงานต่ำกว่าและเท่ากับ 15 ปี และมากกว่า 15 ปี พบว่า ไม่แตกต่าง

ทั้งนี้ผู้ใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่แสวงหาสารสนเทศทางกฎหมายจากแหล่งสารสนเทศประเภทสถาบัน เนื่องจากภาระงานจึงต้องการสารสนเทศที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และสามารถอ้างอิงข้อมูลกฎหมายหรือตรวจสอบความถูกต้องได้ ดังนั้นแหล่งสารสนเทศที่เป็นสถาบันบริการสารสนเทศทางกฎหมาย โดยเฉพาะห้องสมุดกฎหมายในหน่วยงานทางกฎหมายต่าง ๆ จึงเป็นแหล่งที่ผู้ใช้เลือกแสวงหาเป็นอันดับแรก โดยไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์การทำงานของแต่ละบุคคล

6. ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา จำแนกตามบทบาทหน้าที่ต่างกัน มีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกัน เนื่องจากผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา มีบทบาทหน้าที่แบ่งออกได้เป็นผู้ใช้กฎหมาย ผู้ให้การศึกษา และผู้ศึกษาหาความรู้ ดังนั้นการใช้สารสนเทศด้านกฎหมายจึงมีลักษณะการใช้สารสนเทศตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคล ผู้ใช้กฎหมาย เช่น ผู้พิพากษา อัยการ หรือทนายความ มีการใช้สารสนเทศเพื่อการประกอบวิชาชีพกฎหมายตามภาระงาน และผู้ศึกษาหาความรู้ ซึ่งในที่นี้หมายถึงผู้ใช้ห้องสมุดที่เป็นนักศึกษาของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ซึ่งเป็นการศึกษาโดยองค์การวิชาชีพจะต้องเน้นให้มีคุณสมบัติเพียงพอที่จะไปประกอบอาชีพได้ และการฝึกความพร้อมปฏิบัติงาน เช่น ศาล สำนักงานอัยการ สำนักงานทนายความ และหน่วยงานราชการ ซึ่งเป็นองค์กรที่นักกฎหมายทุกคนจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องเมื่อตนไปประกอบวิชาชีพกฎหมายในอนาคต (Kanpirom Komalarajun, 2016, p.30) ส่วนผู้ให้การศึกษามีการใช้สารสนเทศเพื่อการสอนวิชากฎหมาย ประกอบการเขียนตำรา งานวิจัย หรือเตรียมการสอบบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการในสนามต่าง ๆ ดังนั้นการใช้สารสนเทศของผู้ให้การศึกษาก็มีการใช้ที่แตกต่างกับผู้ใช้กฎหมาย และผู้ศึกษาหาความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวีรนุช สุตรครโทก (Weeranuch sootkratok, 2009) พบว่า สายงานที่แตกต่างกันมีผลต่อการใช้สารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตต่างกัน โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้สารสนเทศ จำแนกตามตำแหน่งงานของข้าราชการสำนักงานศาลปกครอง สอดคล้องกับการศึกษาของพัทธยา จังศรียวงค์ (Pattaya Changsriyawong, 2012) พบว่า ผู้บริหารระดับต้นฝ่ายบัญชีที่มีบทบาทการให้บริการมีภาระงานด้านการจัดทำรายงานยอดขายและรายงานค่าใช้จ่าย แหล่งสารสนเทศที่ใช้มากที่สุด คือ แหล่งบุคคล ผู้บริหารระดับต้นฝ่ายบัญชี ที่มีภาระงานด้านการจัดทำรายงานมีความต้องการสารสนเทศน้อยกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของกาญจนา แสงทองล้วน (Kanchana Sangthongluon, 1998) พบว่า ผู้ใช้มีการใช้สารสนเทศบางรายการแตกต่างกันตามตำแหน่งงาน หน่วยงานที่สังกัด สอดคล้องกับการศึกษาของยุพา วัฒนศักดิ์กุล (Yupa Vatanasakdakul, 2006) พบว่า การใช้สารสนเทศของเลขานุการในการปฏิบัติงานมีความแตกต่างไปในแต่ละงานพิจารณาจากความแตกต่างของประเภทรูทกิจขององค์กรที่ปฏิบัติงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างมีความหลากหลายบทบาทหน้าที่ ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาหนึ่งคนอาจมีหลายบทบาทหน้าที่ เช่น เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชากฎหมายและเป็นพนักงานงานอัยการด้วย จึงทำให้การใช้สารสนเทศที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาที่ต้องการใช้สารสนเทศว่าต้องการสารสนเทศนั้น ๆ เพื่อบทบาทหน้าที่ด้านใด

7. ผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา จำแนกตามประสบการณ์ทำงานที่ต่างกัน มีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกัน เนื่องจากผู้ใช้ห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภาที่มีประสบการณ์การทำงานมาก มีการใช้สารสนเทศมากขึ้น มีความต้องการใช้สารสนเทศเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานประจำในวิชาชีพกฎหมายแล้ว การใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การเตรียมตัวเพื่อสอบเลื่อนขั้นหรือการสอบแข่งขัน โดยเฉพาะการสอบบรรจุในตำแหน่งข้าราชการตุลาการ ดังนั้นผู้มีประสบการณ์การทำงานมากจึงมีการใช้สารสนเทศที่มากกว่ากลุ่ม ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า ซึ่งมีการใช้สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการสอบชั้นความรู้เนติบัณฑิตเท่านั้น จึงมุ่งอ่านตำรากฎหมาย หนังสือคำบรรยาย คำพิพากษาฎีกา รวมข้อสอบมากกว่าการอ่านวารสารและหนังสือพิมพ์ แตกต่างจากกลุ่มผู้ใช้ห้องสมุดที่มีประสบการณ์การทำงานที่มากกว่า มีการใช้วารสาร หนังสือพิมพ์เพื่อการเพิ่มพูนความรู้ ติดตามข่าวสาร หรือเพื่อใช้ในการสอบบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการในสนามต่าง ๆ เป็นต้น เพราะการสอบดังกล่าวนอกจากผู้สอบต้องมีความรู้ในข้อกฎหมาย การวินิจฉัยข้อกฎหมาย และต้องติดตามข่าวสาร วิชาการ กฎหมายใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ

กรกมล ห้องสวัสดิ์ (Kornkamon Hongsawat, 2016) พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของพัทธยา จังศรีวงค์ (Pattaya Changsriyawong, 2012) พบว่า ผู้บริหารที่อายุการทำงานมากกว่า 15 ปี มีความต้องการสารสนเทศน้อยกว่ากลุ่มที่มีอายุการทำงานต่ำกว่าและเท่ากับ 15 ปี สอดคล้องกับการศึกษาของกาญจนา แสงทองล้วน (Kanchana Sangthongluon, 1998) พบว่า การใช้สารสนเทศทางกฎหมาย จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ใช้มีการใช้สารสนเทศบางรายการแตกต่างกัน ตามประสบการณ์การทำงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุดเนติบัณฑิตยสภา

1. ควรจัดอบรมการใช้คอมพิวเตอร์ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ และกระตุ้นให้มีการใช้สารสนเทศออนไลน์มากขึ้น เช่น วิธีการสืบค้นฐานข้อมูลสารสนเทศของห้องสมุด การสืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น
2. ควรพิจารณาจัดหาตำรา หนังสือ และฐานข้อมูลทางกฎหมาย เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ และสอดคล้องกับลักษณะงานของผู้ใช้ห้องสมุดแต่ละประเภท
3. ควรมีการปรับปรุงระบบการสืบค้นฐานข้อมูลโอแพค เพื่อให้ผู้ใช้ได้เข้าถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่ภายในห้องสมุด และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้บริการได้ทราบว่า มีฐานข้อมูลใดให้บริการ วิธีการสืบค้นฐานข้อมูลโอแพค เพื่อประสิทธิภาพในการเข้าใช้งานให้มีประสิทธิผลมากที่สุด
4. ควรแสวงหาความร่วมมือระหว่างเครือข่ายห้องสมุดกฎหมาย หรือแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย เพื่อการแลกเปลี่ยนสารสนเทศระหว่างกัน และแนะนำแหล่งสารสนเทศที่เป็นสถาบัน เนื่องจากผู้ใช้ห้องสมุดนิยมใช้สารสนเทศจากแหล่งดังกล่าว
5. การพิจารณาให้มีการเปิดบริการเพิ่มเติมในช่วงเวลาการสอบ เช่น การสอบทดสอบความรู้ชั้นเนติบัณฑิตยสภา และการสอบข้าราชการตุลาการตำแหน่งต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มผู้ใช้ห้องสมุดกฎหมายเฉพาะกลุ่ม เช่น ตามประเภทของสมาชิกห้องสมุด ตามกลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มผู้ที่สอบผ่านในการสอบความรู้ชั้นเนติบัณฑิตยสภา การสอบข้าราชการตุลาการตำแหน่งต่าง ๆ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- Batlang, C. S. (1999). Matching MPs' information needs and information services in the house of commons. *Library Management*, 20(3), 179-190.
- Chalaiporn Hemarajata. (1995). Hongsamut kotmai nai prathet thai [Law libraries in Thailand]. In *Librarian* 40 (pp. 26-45). Bangkok: Department of Library Science Faculty of Arts, Chulalongkorn University. (In Thai)

- Duangjai Wongsate. (2011). *Information-seeking behavior and information use among teachers and student at AIU* (Unpublished master's thesis). Asia-Pacific International University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Jutatip Chanlun. (2005). *Information use by administrative judges and administrative case officials in public law libraries* (Unpublished master's thesis). Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Kanchana Sangthongluon. (1998). *The use of legal information in government legal agencies* (Unpublished master's thesis). Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Kanpirom Komalarajun. (2016). Legal education and legal profession. *Thammasat Journal*, 35(1), 30-70.
- Kornkamon Hongsawat. (2016). *Information seeking and using behaviors of personnel at the Office of the Ombudsman* (Unpublished master's thesis). Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Leckie, G. J., Pettigrew, K. E., & Sylvain, C. (1996). Modeling the information seeking of professionals: a general model derived from research on engineers, health care professionals and lawyers. *Library Quarterly*, 66(2), 161-193.
- Majid, S. & Kassim, G. M. (2000). Information seeking behaviour of IIUM law faculty members. *Malaysian Journal of Library & Information Science*, 5(2), 1-17.
- Marcella, R., Baxter, G., Davies, S., & Toornstra, D. (2007). The information needs and information-seeking behaviour of the users of the European parliamentary documentation centre: A customer knowledge study. *Journal of Documentation*, 63(6), 920-934.
- Nattaya Puakpong, Doungjai Tiraprasertisin, & Khwankaew Thepwichit. (2016). *Foreign students' needs for services and usage behaviors at The Center for Library Resources and Educational Media, Suranaree University of Technology*. Nakhon Ratchasima: Suranaree University of Technology, The Center for Library Resources and Educational Media. (In Thai)
- Panun Phathapat. (2017). *Information-seeking behaviors and information needs in the performance of planning and Policy Analysts* (Unpublished master's thesis). Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Pattaya Changsriyawong. (2012). *Information seeking behaviors of operational administrators and financial branch managers: The Case study of Thai Beverage Plc. Co, Ltd.* (Unpublished master's thesis). Sukhothai Thammathirat Open University, Bangkok, Thailand. (In Thai)

-
- Putchaya Muangsuay. (2011). *Information seeking behavior for developing nursing practice of the head nurses in the hospitals of the non-profit private hospital group, Bangkok metropolis* (Unpublished master's thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Otike, J. (1999). The Information need and seeking habits of lawyers in England: A pilot study. *The International Information Library Review*, 31(1), 19-39.
- Rattwisa Wanitchayapong. (2003). *The Use of legal information of judges in Office of the Chief Judge of Region 4* (Unpublished master's thesis). Khon Kaen University, Khon Kaen, Thailand. (In Thai)
- Yupa Vatanasakdakul. (2006). *Information use by secretaries* (Unpublished master's thesis). Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi, Thailand. (In Thai)
- Watcharaporn Thungkavanich. (2011). *Information needs of personnel of the Ministry of Justice*. (Unpublished master's thesis). Burapha University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Weeranuch sootkratok. (2009). *The Use of internet on the Internet by civil officials at the Office of the Administrative Court* (Unpublished master's thesis). Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand. (In Thai)
- Wilson, T. D. (1981). On user studies and information needs. *Journal of Librarianship*, 37(1), 3-15